

Eric Zwijnenberg
2. Het begin van Het Gilde van
Vrijwillige Molenaars

Ed van Gerven: Eric, kun je mij vertellen hoe Het Gilde nou precies is ontstaan?

Eric Zwijnenberg: Ja. Voor mij begon het in 1967, maar toen had zich al het een en ander voltrokken. In augustus 1966 stond er in de krant Het Vrije Volk een mooi artikel met als grote kop erboven 'De molenaars van de toekomst zijn de amateurmolenaars'. En dat was een interview van een journalist met drie jongeren, Gerrit Keunen, Jos Gunneweg en, zoals dat omschreven werd, "blonde Klaas Zaal uit het Noord-Hollandse Bergen". En die werden op de stelling van De Walvisch, molen van De Hollandsche Molen, geïnterviewd. Die jongens waren nog allemaal jong, zestien jaar, negentien jaar en zo en die vertelden over hun passie dat die molens allemaal maar stil kwamen te staan en dat ze toch eigenlijk weer in bedrijf zouden moeten komen, of tenminste regelmatig zouden gaan draaien. En dat daar toch iets moest gebeuren op dat gebied omdat de ene molen na de andere stil kwam te staan. En die jongens hadden zelf ook al moeite daarvoor gedaan. Klaas Zaal had zich al in 1966 tot de burgemeester van Oterleek gewend of ie niet zou mogen draaien met de molen De Otter daar. Maar ja, daar was geen schijn van kans, zulke dingen werden niet geaccepteerd. En Jos Gunneweg had een paar jaar daarvoor, op zestienjarige leeftijd, al een uitgebreide brief aan De Hollandsche Molen geschreven dat het hem zo'n zorgen baarde dat die molens in Schiedam slecht werden en of het ook niet mogelijk was om met die molen van De Hollandsche Molen af en toe te draaien. Maar dat soort dingen, dat soort initiatieven, die werden gewoon afgewezen. Maar een mooie conclusie in dat artikel was ook 'molens moeten in beweging zijn'. Dick Prins raakte daar ook bij betrokken. Dick Prins is een van de medeoprichters geweest van Het Gilde, ook de eerste voorzitter, en die nam toen het initiatief, schreef nog wat mensen aan, om bij elkaar te komen. Dat gebeurde in Leiden op 14 oktober 1967 en dat is eigenlijk de legendarische dag dat de eerste steen gelegd werd voor dat Gilde van Vrijwillige Molenaars. Even een zijstapje; daar raakte ik toen namelijk ook bij betrokken, want wat gebeurde er met de Wimmenumer molen, dat is ook een interessant verhaal op zich. Er was in 1966 een restauratieplan gemaakt en zoals dat toen in die tijd gebruikelijk was, er werd alleen naar de buitenkant gekeken. Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Provinciale Waterstaat van Noord-Holland hadden een restauratieplan gemaakt, twee velden nieuw riet en verder nieuwe wieken dan, maar naar het binnenwerk werd helemaal niet gekeken. Molens waren toen in die tijd gewoon een statisch monument. Enfin, die molenmaker gaat daar aan de gang en dan is het de zoon van de molenmaker die tegen mij zegt, 'Eric, waarom ga je niet met die molen malen? Die molen van jullie is nog helemaal compleet, alles zit er in en dat kan toch ook?' Nou ik had dat al eens met de vader van die molenmaker overlegd, maar ja, die was van zo'n generatie van 'molens hebben afgedaan'. In de Tweede Wereldoorlog voor het laatst nog een keer noodzakelijk in gebruik omdat er te weinig elektriciteit en brandstoffen waren en die had ook de bezwaren opgenoemd van dat scheprad zit helemaal scheef gezakt en de wachtdeur is vervangen door een stenen muur. Die zag dat niet zitten. Dus die bezwaren die vertelde ik ook tegen die zoon van die molenmaker. En die was heel anders en die zegt, 'joh, dat scheprad, dat zit binnen twee uur weer recht op de as en dat muurtje dat hakken we er met een voorhamer binnen een paar minuten uit en dan zetten we er een nieuwe wachtdeur in.' Dus ik mijn vader in Amsterdam bellen van, 'pap moet je horen, de molenmaker zegt dat die restauratie ook wel een beetje uitgebreid kan worden, dat die molen weer

regelmatig kan gaan malen.' Nou mijn vader moest daar even over nadenken maar vond dat eigenlijk meteen goed. En zo kwam die molen weer maalvaardig in bedrijf. En de allereerste dag, 1967, dat ie toen proefdraaide, toen reed Klaas Zaal, die jongen van dat krantenartikel waar ik het net over had, die reed met zijn brommertje van Bergen naar Alkmaar, kijkt altijd even het polderlandschap in en ziet tot zijn stomme verbazing daar de wieken van een van die stilstaande molens, de Wimmenumer molen draaien. Hij maakt rechtsomkeert, komt door het land heen meteen op onze molen af en dat klikte tussen hem en mij, dat werd een vriendschap en die vriendschap heeft tot zijn overlijden in 2016 voortgeduurd. Klaas kwam toen bij een van zijn volgende bezoeken met die uitnodiging van Dick Prins aan een aantal mensen om bij elkaar te komen in Leiden aanzetten. En ja, voor mij hoefde dat natuurlijk allemaal niet, ik had een molen, maar ik vond het toch wel interessant dus we zijn, Klaas en ik, daar samen naartoe gegaan en in dat restaurant Het Karrewiel in Leiden; daar is zoals ik zei die eerste steen gelegd. Daar kwamen we bij elkaar als groepje mensen. Verschillende onderwerpen die jarenlang op de agenda hebben gestaan, knelpunten, die kwamen daar aan de orde. Zoals de verzekeringen, er moet een opleiding komen en er zouden examens moeten komen en wie moeten die examens dan afnemen, daar werd dus allemaal over gedebatteerd en daar werd al meteen eigenlijk geconcludeerd, nou, voor die examens daar moet je De Hollandsche Molen voor hebben. Dat is toch de organisatie in Nederland die daarvoor het aangewezen lichaam is. De anderen die daarbij waren, waren Frans Verra, Piet de Jong, Piet Groot en dat waren we dus met z'n achten, zoals dat later wel genoemd is de acht jonge honden die het begin hebben betekend van Het Gilde.